

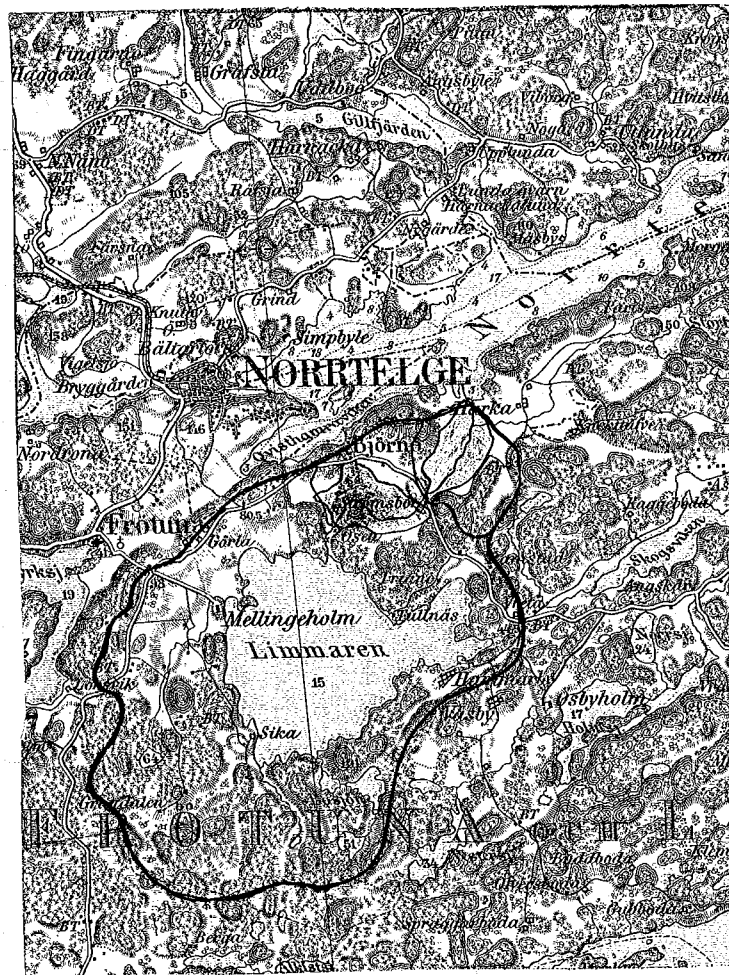
AB-2-0528

Björnö-Harka torrlägningsföretag

i Frötuna socken och Stockholms län
Upprättat vid syn enligt vattenlagen
år 1932 av
Nils Risberg
Statens Lantbruksingeniör.

Storbradyföreläringstafel

Nils Arberg
Statens Lantbrukingenjör
R. Fröblom *Eman. Tängin.*
Bistående gode män.

U t l ä t a n d e.

Synemännens utlåtande rörande utdikning
av vattenskadad mark tillhörande Björnö,
Harka och Björknäs i Frötuna socken och
Stockholms län, avgivet vid synförrättning
enligt vattenlagen år 1932.

Läge.

Ifrågavarande avdikningsområde är beläget omkring 5.0
km. ost-nordost om Frötuna kyrka. Det utgöres av såväl odlad
som ej odlad jord och omfattar en areal av sammanlagt 175,07
hektar.

Noderbördsområdet.

Avdikningsområdet tillhör ej något nämgivet vattensy-
stem. Det ligger mellan de enligt Kungl. Kungörelsen den 13 april
1922 med nr:ris 59 och 60 betecknade noderbördsområdena.

Förordnande.

Genom Kungl. Maj:ts Bofallningshavandes resolution av
den 16 november 1923 förordnades undertecknad att handlägga före-
nämnda förrättning och har på grund härav och i anslutning till
förrättningssökandenas vid undersökning^{-en} och vid sammanträden i

Ärendet framställda yrkanden föreliggande plan för avdikningen upprättats.

Benämning.

Synemännen anse, att företaget bör betraktas som vattenavledning och bestämma att företaget jämlikt bestämmelserna i 10 kap. 62 § vattenlagen skall benämnas Björnömarka torrlägningsföretag.

Hinder mot företaget.

Mot syneförrättningens handläggning eller företagets utförande har icke något hinder blivit anmält och har något sådant ej heller av synemännen kunnat utrönas.

Företagets omfattning och avloppsdikeyslägen.

Den i företaget ingående vattenskadade marken finnes på hithörande plankarta upptagen och har fullständig beskrivning häröver upprättats. Som vattenskadad har all den mark betraktats, som innehar ett höjdläge lägre än 1,2 meter över nuvarande medelvattenytan vid närmaste punkt i avloppsdike dit vatten kan ledas, med tillägg för fall för längre från avlopp belägen mark.

För områdets avdikning föreslås upptagande av tverne huvudavlopp på kartan betecknade med A-B-C-D och G-H. Av dessa avleder

A-B-C-D vattnet från den ovanför området belägna sjön Limmaron. Detta vatten har hittills gått öster ut på Sträckan D-C-E-F-G-H. År 1919 lät dåvarande ägaren på Björnö gård upptaga en tunnel från Kristhamra viken till punkt A. för att därigenom möjliggöra en snabbare avrinning av vattnet från Björnö sankmark. Profil över tunneln bifogas och framgår av densamma att längden från Kristhamra viken till punkt A är 270 meter. Bottenbredden i tunneln är 1,6 meter och bottenlutningen 1.5:1000. Tunneln har tidigare ej fullt utnyttjats men är med den nu upprättade planen avsett att fullt utnyttja densamma. Förutom de två huvudavloppen skall även upptagas ett sidoavlopp till A-B-C-D på kartan betecknat med E-F-F. Avloppen hava jämväl markerats med tvenne jämnlöpande röda linier.

Vattenmängd, lutningsförhållanden m.m.

För avloppet A-B-C-D har nederbördsområdet beräknats till 25 km.² Med hänsyn till nederbördsområdets beskaffenhet har maximiavrinningen beräknats till 70 sek. pr. km.² och medelavrinningen till 7 sek. pr. km.² Maximivattenmängden skulle sålunda bli 1,75 m³/sek. och medelvattenmängden 0.175 m³/sek.

Följande dimensioner föreskrivas:

a) sträckan A-B

Bottenlutning 0.5:1000

Bottenbredd 5.00 meter

Sidolutning 1:1.5

b) sträckan B-C

Bottenlutning 0.0:1000

Bottenbredd 5.0 meter

Sidolutning 1:1.5

c) sträckan C-D

Bottenlutning 5.5:1000

Bottenbredd 0.50 meter

Sidolutning 1:1.5

Med dessa dimensioner beräknas flodvattenmängden kunna avbördas vid ett vattendjup av högst 1,2 meter och medelvattenmängden vid ett vattendjup av högst 0.30 meter.

För sidoavloppet B-E-F är noderbördsområdet av ringa omfattning.

Följande dimensioner föreslås:

a) sträckan B-E

Bottenlutning 0.0:1000.

Bottenbredd 1.0 meter

Sidolutning 1:1.5

b) sträckan E-F.

Bottenlutning 0.0:1000

Bottenbredd 0.5 meter

Sidolutning 1:1.5

För avloppet H-G, vilket tidigare utgjort sjön Limmarens enda utlopp, blir, genom den nu föreslagna anläggningen, nederbördsområdet av ringa omfattning.

För detta avlopp föreskrives följande dimensioner:

a) sträckan H-19

Bottenlutning 0.0:1000

Bottenbredd 1.0 meter

Sidolutning 1:1.5

b) sträckan 19-G

Bottenlutning 4.0:1000

Bottenbredd 0.50 meter

Sidolutning 1:1.5

Avloppens djup hava föreslagits med hänsyn till en i förhållande till kostnaden för företagets utförande så vitt möjligt fullständig torrläggning av skandenas i företaget ingående mark.

Å den vid förrättningen upprättade profilritningen äro avloppens djup vid var och en av de längs desamma nedslagna avvägningspålarna angivna, varjämte höjden över det antagna jämförelseplanet av den blivande bottenlinjen vid ett flertal ställen angivits. Avloppens dimensioner å olika platser av desamma framgå i övrigt av de upprättade sektionerna samt av grävningstabellen.

Vattenverk.

Något vattenverk beröres ej av företagets utförande.

Arbetets utförande.

Företaget skall om intressenterna vilja fullborda det samma, utföras i full överensstämmelse med det nu framlagda förslaget såväl med hänsyn till plan- som profilritningen och får påbörjas efter den 15 maj 1932 och skall vara fullbordat senast innan den 1 november 1934. Har företaget icke bragts till slut inom nyssnämnda tid vare frågan om företaget förfallen. Om giltigt skäl för dröjsmålet visas eller genom företagets inställ-

lande synnerligt men skulle uppstå, kan genom ansökan hos Österbygdens vattendomstol före nämnda tids utgång anstånd erhållas med företagets fullbordande på högst tio år.

2
Då ingen delägare framställt yrkande om att på egen mark få utföra dikeningen kommer företaget att utföras gemensamt.

Jämlikt 7 kap. 61 § vattenlagen skall för handhavandet av med företaget förenade angelägenheter utses en styrelse.

Val av styrelse skall anmälas till Konungens Befallningshavande. Sker ändring i styrelsens sammansättning, skall styrelsen ofördröjligen göra anmälan därom till Konungens Befallningshavande. Jämlikt 3 kap. 21 § vattenlagen är styrelseledamot ansvarig för sina åtgöranden.

Innan anmälan om styrelseval gjorts hos Konungens Befallningshavande må ej arbete å annans mark verkställas eller åtgärd till förfång för annan vidtagas.

Dikesjorden.

Den ur avloppen upptagna jordmassan skall såväl vid dess första upptagande som vid framtida rensningar uppläggas vid sidan av avloppen men får ej läggas närmare än 1 meter från det nya avloppets kanter och skola jordvallarna på lämpliga ställen dock

minst på var femtiende meter genomskäras för att bereda ytvatt-
net från angränsande mark fritt avlopp. Jordvallarna få ej läg-
gas med brantare sidolutning å den mot diket vända sidan än 1:1.

Broar.

Företagets utförande ^d för ombyggnad av 1 st. bro för
ägoväg. Densamma skall ombyggas på torrlägningsföretagets be-
kostnad på sätt särskild ritning utvisar.

Trübron anordnas så att å alla ytor där trä ligger
mot trä lägges näver eller tjärpapp.

Avsättning.

Sedan arbetet blivit färdigt och om så erfordras under
dess utförande, skall det avsynas eller inspekteras av i länet
tjänstgörande Statens lantbruksingenjör eller annan av vederbö-
rande myndighet därtill förordnad.

Underhåll.

De här föreslagna avloppen skola första gången under
första året efter sedan arbetet blivit avsynat samt därefter
årligen rensas från anhopade slam- och växtbildningar och skall
detta arbete vara fullbordat senast den 1 oktober det år, rens-
ning sålunda skall företagas. Kostnaderna skola fördelas efter

samma grund som här nedan angives för kostnadernas fördelning
 för avloppens första upptagande. Vid rensning skall iakttagas
 att bottenlinien erhåller det å profilritningen angivna höjdläget

Allt underhållsarbete åger företagets styrelse vidtaga
 utan övriga intressenters höjande. Den nuppförda bronns under-
 håll skall bekostas av den eller de som hittills haft sig denna
 skyldighet ålagd.

Dämning, anläggning av vattningsplats m.m.

Dämning, anläggning av vattningsplats i avloppen eller
 annan åtgärd varigenom skada uppstår eller som hindrar vattnets
 fria lopp, må på inga villkor göras eller tälas och skall därest
 skada uppstår genom delägares eller annans påtagliga åtgörande
 av denne omedelbart avhjälpas.

Uppmätning.

För bestämmande av areallen vattenskadad mark samt för
 utrönande av varje ägofigurs höjdläge över medelvattenytan i
 avloppen, har den av företaget berörda marken blivit kartlagd
 och nätavvägd samt begränsad medels en kurva belägen på full
 torrlägningshöjd över nämnda vattenstånd, varvid för mark be-
 lägen på längre avstånd från avloppen tillagts erforderligt fall.

Jordvärdering.

Då ingen överenskommelse angående kostnadernas fördelning lämpligen kunnat träffas, har ägogradering varit nödvändig och har densamma verkställt efter följande grunder.

Genom grävning har jordens värde med hänsyn till dess naturliga godhet och beskaffenhet och under förutsättning av omsorgsfull skötsel och fullständig torrläggning för varje ägofigur upptaxerats pr. hektar och finnas dessa värden för fullt torrlagda ägofigurer, införda i kolumn 13 av värderingslängden.

För ägofigurer, vilka äro belägna lägre än 1,2 meter över en höjd belägen i jämnhöjd med blivande medelvattenytan, vilka sålunda ej bliva fullt torrlagda, har en reducering av ovan angivna värden skett efter sådan grund, att all mark belägen över eller i jämnhöjd med 1,2 meter över nyssnämnda höjd ansetts hava torrläggningsgraden 1.0 d.v.s. de bliva fullt torrlagda, under det att mark belägen under ovan angivna höjdläge, ansetts hava torrläggningsgraden 0 d.v.s. deras blivande värde efter företagets utförande är ur torrläggningssynpunkt lika med 0. För sådan jord, som först efter upptagande av ytterligare avlopp d.v.s. sådan jord, som är belägen på längre avstånd från avloppen, vin-

ner nytta av den i detta företag föreslagna dikningen har reducering av blivande värdet pr. hektar verkställt.

För beräkning av nuvarande värdet har den regeln följts, att all mark belägen under nuvarande medelvattenytan ansetts i sitt nuvarande skick, värdelös och sålunda komma genom fullständig torrläggning att förbättras till ur torrläggningssynpunkt förstgradig mark medan mark belägen ovan den i momentet angående "Uppmätning" oannämnda kurvan ansetts ur torrläggningssynpunkt redan lämna full avkastning, varför den ej genom företagets utförande vinner någon förbättring, detta under förutsättning att inga andra omständigheter än otillfredsställande torrläggning varit orsak till minskning i eventuellt skörderesultat. Markens nuvarande värde är därför beroende dels av det blivande värdet under förutsättning av full torrläggning och dels av dess höjdläge till den försumpande vattenytan i avloppen, samt erhållits genom multiplicering av jordens värde i fullt torrlagt skick medels ett procenttal, som uträknats på grund av respektive figurers höjdläge över sagda vattenyta. De härigenom erhållna värdena äro pr. hektar införda i värderingslängdens kolumn 11.

Skilnaden mellan blivande och nuvarande värdet eller

förbättringsvärdet finnes infört i värderingslängdens kolumn 15 och avse dessa siffror värdet pr. hektar.

I värderingslängden hava slutligen de enligt ovan angivna regler uträknade blivande och nuvarande värdena samt förbättringsvärdena blivit för varje ägofigur med hänsyn till dess yttinnehåll beräknade och införda.

Båtnaden genom företaget.

Den vattenskadade marken som kommer att förbättras genom företaget omfattar sammanlagt en areal av 148,74 hektar.

Dess blivande värde utgör	77.668,95 kronor
" nuvarande " "	<u>52.585,05</u> "
Förbättringsvärde sålunda	25.083,90 "

Vattendomstolsavgift.

Jämlikt 11 kap. 95 i vattenlagen skall till Konungens Befallningshavande erläggas en avgift av 1 krona för tusen av värdeökningen såsom bidrag till kostnaderna för vattendomstolarnas organisation och verksamhet. Då i föreliggande fall värdeökningen uppgår till 25.083,90 kronor skall till Konungens Befallningshavande erläggas ett belopp av 25,08 kronor och skall bestyrkt avskrift av denna bestämmelse tillställas länsstyrelsen.

Ersättningar.

Beträffande ersättning för mark som åtgår för avloppens utvidgning föreskriva synemännen, enligt intressenternas därom gjorda uttalande att sådan ej skall utgå.

Beträffande ersättning för intrång genom jordupplag föreskriva synemännen jämlikt intressenternas därom gjorda uttalande att sådan skall utgå, inom avdelning I, varför särskild ersättningslängd härför upprättats och omfattar denna ersättning såväl ersättning för det intrång som förorsakas genom att vallarna äro upplagda eller om vallarna bortföras, ersättning för det arbete, som erfordras för vallarnas bortförande.

Ersättning utbetalas i samband med slutligt uppgörande av räkenskaperna för företaget.

Ersättning för intrång genom uppkastad jord vid framtida rensningar skall ej utgå.

Jordägare kan icke göra anspråk på bidrag av annan intressent i företaget för bortkörning av jordvallarna eller undanskaffande av desamma. Har jordägare verkställt detta arbete, äger han därefter åter fritt disponera över den mark, som varit täckt av jordvallarna.

För skada och intrång, som vid detta utlåtandes meddelande icke kunnat av synemännen förutses, må den som lider skadan eller intrånget framställa anspråk på ersättning enligt bestämmelserna i 9 kap. vattenlagen, dock skall sådant anspråk för att kunna upptagas till prövning anmälas hos Österbygdens vattendomstol inom fem år räknat från utgången av den för företagets fullbordande i detta utlåtande eller ock sedermera i anledning av såkt anstånd bestämda tiden. Är skadan eller intrånget av betydelse, gäller vad i 7 kap. 57 § vattenlagen andra stycket stadgas.

Kostnadsfördelning.

Som tidigare framhållits har vattnet från den ovanför avdikningsområdet liggande sjön Limmaren gått öster ut under landsvägen till Rådmansö mot Norrtäljeviken. Markerna öster om Rådmansö-² vägen voro sålunda skyldiga att mottaga vattnet från 25 km. nederbördsområden. Genom den nu upprättade planen skulle dessa marker bli befriade från denna olägenhet och frändes endast behöva underhålla ett avsevärt mindre avlopp. För den händelse vattnet från Limmaren skulle ledas denna väg har kostnaden för upptagandet av ett öster om Rådmansö-vägen erforderligt avlopp beräknats till 7.000.- kronor. Förbättringsvärdet å hela avdikningsområdet utgör 25.083,90 kronor

varav 10.118,95 kronor eller 40,34 % på det öster om Rådmansö-vägen belägna området och 59,66 % på det väster om samma väg belägna området. Av kostnaden 7.000.- kronor skulle sålunda 2.823,80 kronor komma på det östra området och 4.176,20 kronor på det västra området. Av kostnaden för dikningen skall sålunda 2.823,80 kronor fördelas på det östra området och 7.435,95 kronor på det västra området. Än den närslutna kostnadsfördelningslängden framgår varje fastighets deltagningsskyldighet i företaget och har i tabellen angivits huruvida delägare är sökande till företaget eller ej. Deltagningsskyldigheten är grundad på värdet av den båtnad som vinnes genom av dikningen uppkommande jordförbättring. Delägare som ej sökt företaget eller förenat sig med sökanden om företaget är ej skyldig att vidkännas större bidrag till kostnaden för dikningen än som svarar mot värdet å den båtnad, hans mark därigenom beredes. Då någon framställning att få erlägga bidrag till kostnaden för företagets utförande på visst antal år ej anförts har någon sådan fördelning ej heller verkställts.

Synekostnaderna skola förskjutas av sökandena och skola för dessa kostnaders slutliga fördelning gälla enahanda grunder som gälla för fördelning av kostnaderna för företaget. Fördelning

av syneförrättningskostnaderna finnes verkställd i ovannämnda tabell.

Fixpunkter.

Till ledning för arbetets utförande samt för kontrollering av detsamma finnas 4 fixpunkter anbragta på sätt av plan- och profilritningen närmare framgår. De skola noga bevaras och få ej döljas av jord eller annat. Borttages eller fördärvas desamma uppsåtligen är åtgärden belagd med straff enligt bestämmelserna i vattenlagen 13 kap. 14 §.

Talan mot förrättningen.

Den som önskar föra talan mot denna förrättning skall göra detta vid Österbygdens vattendomstol, adr. Stockholm. För talans bevarande skall sakägare inom sextio dagar räknat från denna dag till vattenrättsdomaren inlämna sina till vattendomstolen ställda besvär i tre exemplar och skola i dessa fullständigt upptagas klagandens alla påståenden samt skälen därtill.

Utlåtandets underställning.

Då i denna fråga någon underställning till vattendomstolen av detta utlåtande ej erfordras, kommer i enlighet med 10 kap. 75 § vattenlagen detta utlåtande gå i verkställighet i den

ordning, som för laga kraft ägande dom är stadgad för så vitt icke inom den i föregående moment stadgade tiden någon intressent inlämnat sina till vattendomstolen ställda besvär.

Björnö den 12 mars 1932

Nils Risberg

Statens Lantbruksingeniör.

W. Fröblom

Eman. Törnqvist

Biträdande gode män.

Rätt avskrivet betyga:

S. Halm

H. Andersson

Godk. 25/8 43

211
33

DIARIE Nr 15503

K. LANTBRUKSSTYRELSEN

12 AUG. 1943

R a p p o r t

Över verkställd avsyning av torrlägningsföretag enligt förordnande från Kungl. Lantbruksstyrelsen den 25 januari 1943.

Företagets namn "Björnö-Harka torrlägningsföretag" i Frötuna socken och Stockholms län.

Planen fastställd den 28 juli 1933

Statsbidrag från statens avdikningsanslag 3.590:- kr.

Lån från statens avdikningslånefond 7.970:- "

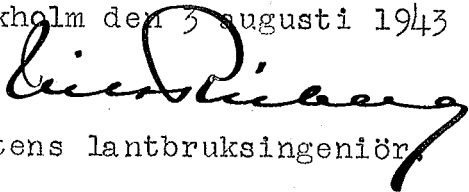
Kontrakt antaget den 22 november 1934.

Styrelsens ordförande direktör C. Wilh. Svensson, Björnö, Norrtälje.

Avsyningen verkställdes av undertecknad den 29. 7. 1943.

Därvid befanns arbetet vara utfört i överensstämmelse med den fastställda arbetsplanen och tillstyrkes till godkännande.

Stockholm den 3 augusti 1943

Statens lantbruksingeniör